

ПРЯМА ДІЯ ПРАВА ЄС

Матюшкін Олександр,
студент групи МЗП-22

*Інституту права та сучасних технологій
Київського національного університету технологій та дизайну*

Вступ. Важливою категорією юридичної науки є принципи права. Принципи права відображають сутність будь-якої правової системи. Аналіз особливостей змісту принципів права дає можливість з'ясувати основи формування системи права, специфіку тієї чи іншої правової системи.

Мета. Метою даної роботи є задача з'ясувати сутність принципу прямої дії права ЄС.

Результати дослідження. Рішенням Суду ЄСП у справі від 5 лютого 1963 р. «Van Gend & Loos» було закріплено принцип прямої дії права ЄС [1]. Суд ЄСП зазначив, що «Співтовариство створило новий правопорядок міжнародного права, на користь якого держави обмежили свої суверенні права, хоча і в окремих сферах, та до кола суб'єктів якого належать не лише держави-члени, але також і їхні громадяни. Право Співтовариства незалежно від законодавства держав-членів не тільки покладає обов'язки на приватні особи, але й також наділяє їх правами, що стають частиною їхнього правового надбання» [2]

На практиці принцип прямої дії європейського права проявляється у як можливість та здатності норм, що містяться в актах, які видали органи та інститути ЄС і Співтовариств, виступати у вигляді регулятора суспільних відносин, що виникають на території держав-членів, безпосередньо, напрямую, без необхідності їх ратифікації чи інших форм їх офіційного визнання з боку держав [3].

Унікальність цього принципу полягає в тому, що він діє «горизонтально» і «вертикально». Вертикально принцип прямої дії втілюється у відносини між індивідом і державою. Принцип горизонтальної дії впливає на відносини між фізичними і юридичними особами [4].

Головною складовою принципу прямої дії є те, що право ЄС стосується кожного, незалежно від того, чи це громадянин, чи це є країна-член ЄС.

Нормативно-правові акти ЄС безпосередньо та обов'язково застосовують владні національні органи та суди незалежно від згоди та умов, що встановлюють держави-члени. Практика Суду ЄС ґрунтується на прямій дії, що надає юридичним і фізичним особам права, які повинні захищати національні суди [5].

Принцип прямої дії довів свою ефективність. У зв'язку із тим, що національні норми країн - членів ЄС відрізняються і далекі від «однаковості» у певних аспектах існування, концепція прямої дії у праві ЄС стала об'єктивною необхідністю і перетворилася у виправданий інструмент, який допомагає регламентувати певні соціальні суперечності.

Концепція прямої дії передбачає, що право ЄС є важливим елементом національного правопорядку, оскільки воно створює права та обов'язки для приватних осіб [6]. Фахівці сфери права зазначають, що юридична природа права ЄС є особливою. Верховенство права ЄС над національним правом держав-членів являється важливим елементом правопорядку ЄС.

Принцип верховенства права ЄС диктує верховенство його над нормативно-правовими актами національного законодавства. Таким чином, норми національного законодавства країн - членів ЄС не перешкоджають дії норм права ЄС.

Другим складовим і важливим принцип прямої дії норм права ЄС є те, що суди та органи державної влади держав-членів ЄС та їх громадяни зобов'язані застосовувати нормативно-

правові акти, прийняті органами ЄС, без додаткової ратифікації їх у національні правові системи. Таким чином усунена процедура створення механізмів імплементації (правові норми ЄС наділені безпосередньо прямою дією).

Висновки. Описані властивості норм права ЄС створили правове середовище яке підтримує правопорядок і створює умови інтеграції національних норм в єдину систему.

Список використаних джерел

1. Решота В. В. Європейський Союз : історичні, правові та інституційні основи: навч.посіб. / В. В. Решота. – Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2012. – 172 с.
2. Van Gend & Loos [1963] : Рішення Суду ЄС 26/62 // Європейське право. – 2012. – № 1. – С. 204–209.
3. Марченко М. Н. Інтеграційний вплив права Європейського Союзу на правові системи держав-членів – URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2017/aug/5654/vnulpurn201685534.pdf>.
4. Боршарт К.-Д. Абетка законодавства Європейського Співтовариства. – К. : ТОВ “ВІРК-САМ”, 2001. – 112 с.
5. Опришко В. Ф. Право Європейського Союзу : Загальна частина / В. Ф. Опришко, А. В. Омельченко, А. С. Фастовець. – К. : КНЕУ, 2002. – 460 с.
6. Брацук І. З. Теоретико-правові засади імплементації права Європейського Союзу в національне право держав-членів : монографія / І. З. Брацук; за наук. ред. проф. М. М. Микієвича. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2016. – 230 с.

Науковий керівник Фастовець Наталія, кандидатка наук з державног управління, доцентка, доцентка кафедри приватного та публічного права Інституту права та сучасних технологій Київського національного університету технологій та дизайну.

ОСОБЛИВОСТІ КОМПЕТЕНЦІЇ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Барбара Наталія,

студентка групи МгЗП-22

Інституту права та сучасних технологій

Київського національного університету технологій та дизайну

Під поняттям компетенція Європейського Союзу розуміють конкретний обсяг повноважень щодо здійснення європейського управління в межах Конституції, європейських законів та власної фінансово-економічної бази.

З наукової точки зору - компетенція є неодмінною ознакою і найважливішим елементом правового статусу певного органу, організації тощо, в тому числі міжнародної, державної чи міждержавної, якою є ЄС

Компетенція ЄС – це сукупність прав і повноважень, необхідних для діяльності Союзу. Вони стосуються питань, що перебувають у віданні ЄС (предметна компетенція), і здатності Союзу впливати на вирішення питань предметної компетенції (регулююча компетенція). Різновидом регулюючої компетенції є юрисдикційна компетенція [1].

Відмінність поняття *компетенція ЄС* від поняття *компетенція держав* полягає у тому, що до компетенції держави входять всі сфери суспільного життя, а компетенція

ЄС стосується лише частини питань суспільного життя ЄС (не є повною). Фахівці класифікують компетенцію ЄС як «похідну» - таку, яка походить від процедури відмови дер-